

TYDZIEŃ ROMANIST.Y.KI

17-23 MARCA 2025

Seria wykładów online dotyczących języków, literatur
i kultur krajów romańskich

Wykłady dostępne są na kanale YouTube [TydzieńRomanistyki](#)
(nagrania będą dostępne do 31 marca 2025)

ORGANIZATORZY

Instytut Filologii Romańskiej Uniwersytetu Wrocławskiego
oraz Instytut Romanistyki Uniwersytetu Warszawskiego

dr hab. Monika Grabowska (UWr), monika.grabowska@uwr.edu.pl
dr Michał Obszyński (UW), m.obszynski2@uw.edu.pl

PATRONAT HONOROWY

Akademickie Towarzystwo Romanistów
Polskich „Plejada”

PROGRAM WYKŁADÓW ONLINE

WOKÓŁ LITERATUR I KULTUR FRANKOFOŃSKICH

Co łączy budynek parlamentu Quebecu i tablice rejestracyjne quebeckich aut? Czyli słów kilka o XX-wiecznych przemianach społecznych i tożsamościowych w Pięknej Prowincji
mgr Marta Ścisło (UW)

Jak się narodził i czym jest egzystencjalizm?
mgr Magdalena Wojciechowska-Czajka (UW)

Młode gniewne we francuskim dramacie XX wieku
prof. dr hab. Krystyna Modrzejewska (Uniwersytet Opolski)

Być gender i queer w XIX-wiecznej Francji: pisarstwo Rachilde (1860-1953)
dr hab. prof. ucz. Anita Staroń (UŁ)

La légende et les aventures héroïques, joyeuses et glorieuses d' Ulenspiegel et de Lamme Goedzak au pays de Flandres et ailleurs – epepeja narodowa Belgów (?)
mgr Tomasz Zielnik (UWr)

Niezwykła francuskojęzyczna Belgia – historia państwowości i symboli narodowych Belgów
dr Stanisław Świtlik (KUL)

Osiemnastowieczna kuchnia francuska na podstawie rękopisu Gall. Quart. 146 przechowywanego w Bibliotece Jagiellońskiej w Krakowie
dr Sara Moroz (UwB)

Niebinarne średniowiecze
dr Joanna Augustyn (UMK w Toruniu)

ROMANISTYCZNE PODRÓŻE JĘZYKOWE

El español en el mundo, el papel del Instituto Cervantes y la certificación oficial (DELE y SIELE)
dr Ester Rabasco Macías (Instytut Cervantesa w Krakowie)

Sposób na samodzielną naukę języka włoskiego z e-materiałami dydaktycznymi
dr Katarzyna Kowalik i dr Dominika Kobylska (UŁ)

Présentation des missions de l'Institut français en Pologne
Audelin Chappuis (Directeur de l'Institut Français en Pologne)

Pour une image du français renouvelée
Philippe Morisset (Attaché de coopération éducative, Ambassade de France en Pologne)

PROGRAM SZCZEGÓŁOWY

WOKÓŁ LITERATUR I KULTUR FRANKOFOŃSKICH

Co łączy budynek parlamentu Quebecu i tablice rejestracyjne quebeckich aut? Czyli słów kilka o XX-wiecznych przemianach społecznych i tożsamościowych w Pięknej Prowincji

Mgr Marta Ścisło (UW)

30 min, wykład w języku polskim

Podczas wykładu uczestnicy zostaną zaproszeni w krótką podróż do kanadyjskiej prowincji Quebec, która rozpocznie się przed budynkiem miejscowego parlamentu. Wyręczymy jednak tęgie głowy polityków i to my zajmiemy się debatowaniem. Na początku pochylimy się nad dewizą prowincji « Je me souviens » oraz rzeźbiarską dekoracją gmachu. Wspólnie zastanowimy się nad ich symbolicznym znaczeniem, przywołując przy tym kluczowe fakty z historii największej prowincji w Kanadzie. Następnie porozmawiamy o tym, jak ewoluowała interpretacja wspomnianej dewizy wraz ze zmianami społecznymi i tożsamościowymi w regionie w XX wieku. A co wspólnego mają z tym wszystkim tablice rejestracyjne quebeckich samochodów? Zainteresowanych odpowiedzią na to pytanie zapraszamy na wykład!

Mgr Marta Ścisło – romanistka i historyczka sztuki, doktorantka w Międzydziedzinowej Szkole Doktorskiej Uniwersytetu Warszawskiego. Przygotowuje rozprawę doktorską poświęconą związkowi tekstu i obrazu w twórczości prozatorskiej Dany’ego Laferrière’a.

Jak się narodził i czym jest egzystencjalizm?

Mgr Magdalena Wojciechowska-Czajka (UW)

25 min, wykład w języku polskim

Egzystencjalizm jest nurtem filozoficznym, który narodził się na przełomie lat 30. i 40. ubiegłego wieku we Francji. Mimo upływu wielu lat, do dziś pozostaje on punktem odniesienia licznych badaczy i naukowców, nie tylko tych zajmujących się filozofią i literaturą francuską. Wykład ma na celu, w pierwszej kolejności, przybliżenie francuskich realiów społeczno-politycznych połowy XX wieku, a więc momentu, w którym filozofowie – w szczególności zaś Jean-Paul Sartre oraz Simone de Beauvoir –, chętnie przesiadujący w kawiarniach najmodniejszych dzielnic Paryża, opracowali bazy tego systemu filozoficznego. Następnie zastanowimy się nad tym, w jaki sposób można najlepiej scharakteryzować ten nurt, oraz w jakiej formie mamy z nim do czynienia we współczesnej literaturze francuskiej, ale też na co dzień.

Mgr Magdalena Wojciechowska-Czajka – doktorantka w Szkole Doktorskiej Nauk Humanistycznych Uniwersytetu Warszawskiego. Autorka publikacji naukowych dotyczących francuskiego literaturoznawstwa. Jej zainteresowania badawcze koncentrują się wokół francuskiej i francuskojęzycznej literatury współczesnej, a także francuskiej filozofii.

Młode gniewne we francuskim dramacie XX wieku
Prof. dr hab. Krystyna Modrzejewska (Uniwersytet Opolski)

25 min, wykład w języku polskim

We współczesnej literaturze francuskiej, zwłaszcza w arcydziełach dramatu, wyróżniają się obrazy kobiety młodej, zbuntowanej przeciwko światu, w którym żyje i ograniczeniom, jakie jej narzuca. Aktywna, energiczna i odważna rzuca temu światu wyzwanie. Porównanie jej działania w mistycznym świecie wiary (Paul Claudel, *Zwiastowanie*, 1910), świecie absurdu (Albert Camus, *Nieporozumienie*, 1944), poetyckim świecie teatru (i)grającego z tradycją europejskiej kultury (Jean Giraudoux, *Elektra*, 1937, Jean Anouilh, *Antygona*-1944) uwidacznia cenę, jaką kobieta musi zapłacić za ekstrawagancję.

Prof. dr hab. Krystyna Modrzejewska (Instytut Nauk o Literaturze, Uniwersytet Opolski) – autorka studiów na temat recepcji współczesnego teatru francuskiego w Polsce (monografia -1993), tożsamości kulturowej płci (1999, 2004), sztuki uwodzenia (2009), kondycji ludzkiej (2015, 2017) we francuskim dramacie XX wieku, dzieciństwa (2020), szacunku i pogardy (2023) literaturze francuskiej. Redaktor naukowy tomów zbiorowych. Redaktor naczelna czasopisma „Literaport. Revue annuelle de la littérature francophone”.

Być gender i queer w XIX-wiecznej Francji: pisarstwo Rachilde (1860-1953)

Dr hab. prof. ucz. Anita Staroń (Uniwersytet Łódzki)

45 min, wykład w języku polskim

Rachilde (1860-1953), za życia uznana za skandalistkę, po śmierci nie wyzbyła się całkowicie tej etykiety. Wydaje się, że głównym tego powodem były i pozostają poruszane przez nią tematy. W swoich powieściach dotyka ona problematyki tożsamości płciowej, orientacji seksualnej, a także granic wolności, jakie konserwatywne społeczeństwo wyznacza kobietom. Mimo to Rachilde ostro sprzeciwiała się klasyfikowaniu jej jako feministki. W proponowanym wystąpieniu postaram się wyjaśnić zarówno źródła tego sprzeciwu, jak i, w oparciu o przykłady z twórczości Rachilde, zastanowić się nad odbiorem tej rzekomo skandalizującej literatury w dzisiejszym świecie.

Dr hab. prof. ucz. Anita Staroń (Zakład Literaturoznawstwa Romańskiego, Instytut Romanistyki, Uniwersytet Łódzki) - romanistka i literaturoznawczyni zajmująca się francuską prozą końca XIX wieku, występującymi w tym okresie prądami literackimi, technikami narracyjnymi, rozwojem feminizmu i protoekologii. Jej dwie monografie dotyczą twórczości Octave'a Mirbeau i Rachilde. W Instytucie Romanistyki prowadzi seminaria licencjackie i magisterskie z zakresu literaturoznawstwa, a także zajęcia z historii literatury XIX wieku.

Niezwykła francuskojęzyczna Belgia - historia państwowości i symboli narodowych Belgów
Dr Stanisław Świtlik (KUL)

44 min, wykład w języku polskim

W samym sercu Europy leży nieduże, ale jakże ciekawe państwo: Królestwo Belgii. Mimo że oficjalnie powstało w 1830 roku, jego korzenie sięgają dalekiej przeszłości a współcześnie stanowią jedną z podstaw jedności europejskiej. W krótkiej, ale bogatej formie chcielibyśmy podzielić się z naszymi gośćmi kilkoma ciekawostkami dotyczącymi Belgii, jej historii i symboli narodowych. W formie wykładu opartego na serii pytań, w dialogu ze słuchaczami spróbujemy przybliżyć urok tego zaskakującego kraju. Serdecznie zapraszamy!

Dr Stanisław Świtlik – asystent w Katedrze kultur i literatur romańskich (Instytut Literaturoznawstwa, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II) zajmujący się utopią literacką w XVII i XVIII wieku.

La légende et les aventures héroïques, joyeuses et glorieuses d’Ulenspiegel et de Lamme Goedzak au pays de Flandres et ailleurs – epepeja narodowa Belgów (?)

Mgr Tomasz Zielnik (UWr)

12 min, wykład w języku polskim

Niepodległa Belgia powstała dopiero w 1830 roku. Od początku swojego istnienia jednym z największych wyzwania dla tego kraju i jego społeczności było odnalezienie własnej tożsamości. Jak pisał belgijski socjolog Claude Javeau: „Belgowie nie tworzą Historii, Historia stworzyła Belgów”. Paul Willems mówił o Belgii, że to „non Etat” (nie państwo) lub „arrière pays” – kresy, prowincja. Trudno zaprzeczyć tym słowom. Kraj powstał w wyniku porozumienia sąsiadujących mocarstw, bez wspólnego języka, na pograniczu dwóch kultur – romańskiej i germańskiej. Wszystkie te czynniki miały wpływ na problem podkreślenia odrębności kulturowej i stworzenia własnej literatury. Wreszcie w 1867 roku Charles de Coster opublikował powieść *La légende et les aventures héroïques, joyeuses et glorieuses d’ Ulenspiegel et de Lamme Goedzak au pays de Flandres et ailleurs*, która zostanie uznana za powieść założycielską i epepeję narodową Belgów. I o tej powieści będzie ten wykład.

Mgr Tomasz Zielnik – doktorant w Zakładzie Translatologii (Instytut Filologii Romańskiej, Uniwersytet Wrocławski). W swojej pracy doktorskiej zajmuje się polskimi przekładami i recepcją wydaniczą Francuskojęzycznej literatury Belgii w Polsce.

Osiemnastowieczna kuchnia francuska na podstawie rękopisu Gall. Quart. 146 przechowywanego w Bibliotece Jagiellońskiej w Krakowie

Dr Sara Moroz

40 min, wykład w języku polskim i francuskim

Tematem wykładu będzie nieznaną szerszej publiczności rękopis Gall. Quart. 146, który obecnie znajduje się w kolekcji berlińskiej w Bibliotece Jagiellońskiej w Krakowie. Jest to przykład użytkowej książki kucharskiej używanej przez ponad 100 lat. Podczas spotkania opowiemy o historii zbioru oraz przedstawimy nieoczywiste potrawy, na które przepisy znajdują się w tym manuskrypcie.

Dr Sara Moroz – adiunkt w Zakładzie Językoznawstwa Francuskiego (Wydział Filologiczny, Uniwersytet w Białymstoku). W pracy badawczej zajmuje się terminologią kulinarną w ujęciu diachronicznym, etymologią i edycją krytyczną tekstów. Interesuje się również historią kuchni francuskiej.

Niebinarne średniowiecze

Dr Joanna Augustyn (UMK w Toruniu)

30 min, wykład w języku polskim

Średniowiecze nie cieszy się dobrym PR-em. Kojarzone z zacofaniem, ograniczeniem praw, dominacją Kościoła, widziane jest w uproszczeniu. Choć figura Joanny d'Arc, niejednoznaczna imponująca, znana jest powszechnie, współczesny czytelnik może być zaskoczony, że w literaturze średniowiecznej pojawiają się tak liczne postaci, które wymykają się płci lub sąw nią uwikłane: kobiety w męskim przebraniu, osoby niebinarne, osoby zmieniające płeć dzięki boskiej interwencji, święte, które chronią dziewictwa w męskim habicie i wyrzekają się płciowości... Wykład wydobędzie z cienia właśnie te narracje – opowieści, które wytrącają nas z przesądów na temat epoki, które zaskakująco dawno stawiały pytania o płeć kulturową i o bycie poza dychotomicznym podziałem. Bohater_ sieją zamęt w języku, normach społecznych, relacjach władzy i relacjach erotycznych. Gdy pożądanie budzi młodzieniec, który jest kobietą, gdy w noc poślubną mąż okazuje się żoną, chwieje się nie tylko binarna opozycja płci, ale też „obowiązkowa heteroseksualność”.

Dr Joanna Augustyn – adiunktka w Katedrze Literaturoznawczej Filologii Romańskiej (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu). W 2023 roku obroniła rozprawę doktorską na UW pt. „Ambiwalencje płci w literaturze narracyjnej średniowiecznej Francji”. W pracy badawczej zajmuje się marginalnością, transpłciowością i historią haftu. Opublikowała kilkanaście artykułów w polskich i zagranicznych monografiach i czasopismach, występowała na licznych konferencjach krajowych, na Kongresie Mediewistów w Leeds (UK), Sorbonie (Paris IV) w Paryżu i Uniwersytecie w Oksfordzie.

ROMANISTYCZNE PODRÓŻE JĘZYKOWE

El español en el mundo, el papel del Instituto Cervantes y la certificación oficial (DELE y SIELE)
Dr Ester Rabasco Macías

60 min, wykład w języku hiszpańskim

El objetivo principal de la ponencia es presentar la importancia del español en el mundo a través de los datos que ofrece el Anuario del Instituto Cervantes 2024. En primer lugar, se presentará la labor del Instituto Cervantes en general y del centro de Cracovia, con especial atención a las funciones y actividades de sus distintas áreas. Por otra parte, se destacará la labor de los centros inscritos al Instituto Cervantes de Cracovia, en las zonas de influencia del centro de Cracovia. Por último, se subrayará la importancia de la certificación oficial del español como lengua extranjera mediante los exámenes DELE (Diploma de Español como Lengua Extranjera) y SIELE (Servicio Internacional de Evaluación de la Lengua Española), y se concretará la diferencia entre las distintas modalidades.

Głównym celem referatu jest przedstawienie znaczenia języka hiszpańskiego na świecie przy wykorzystaniu danych zawartych w Roczniku Instytutu Cervantes 2024. Po pierwsze, zaprezentowana zostanie działalność Instytutu Cervantes jako całości oraz centrum w Krakowie, ze szczególnym uwzględnieniem funkcji i działań poszczególnych działów. Z drugiej strony, zostanie podkreślona praca placówek wpisanych do Instytutu Cervantes w Krakowie, działających w strefach wpływu tego centrum. Na koniec, uwypuklone zostanie znaczenie oficjalnej certyfikacji języka hiszpańskiego jako języka obcego poprzez egzaminy DELE (Dyplom Hiszpańskiego jako Języka Obcego) oraz SIELE (Międzynarodowa Służba Oceny Znajomości Języka Hiszpańskiego), przy jednoczesnym wyjaśnieniu różnic między poszczególnymi formami.

Dr Ester Rabasco Macías - dyrektorka ds. nauczania Instytutu Cervantesa w Krakowie

Sposób na samodzielną naukę języka włoskiego z e-materiałami dydaktycznymi
Dr Katarzyna Kowalik i dr Dominika Kobylska (UŁ)

25 min, wykład w języku polskim

Italiániści z Uniwersytetu Łódzkiego we współpracy z Politechniką Łódzką przygotowali zestaw e-materiałów do nauki języka włoskiego, który jest ogólnie dostępny na Zintegrowanej Platformie Edukacyjnej Ministerstwa Edukacji Narodowej. E-materiały przeznaczone są dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych, jednak korzystać z nich mogą nie tylko nauczyciele podczas lekcji w szkole, ale też studenci czy lektorzy uczelni wyższych i wszyscy zainteresowani samodzielną nauką języka włoskiego od podstaw do poziomu A2+. Jako autorki poszczególnych zestawów zaprezentujemy znajdujące się w nich zadania interaktywne oraz atrakcje multimedialne, a także przedstawimy specyfikę projektu i jego cele.

Dr Katarzyna Kowalik – adiunktka w Zakładzie Literaturoznawstwa Romańskiego (Instytut Romanistyki, Uniwersytet Łódzki), literaturoznawczyni, dydaktyczka języka włoskiego.

Dr Dominika Kobylska – asystentka w Zakładzie Italianistyki (Instytut Romanistyki, Uniwersytet Łódzki), literaturoznawczyni, dydaktyczka języka włoskiego

Présentation des missions de l'Institut français en Pologne
Audelin Chappuis (Directeur de l'Institut Français en Pologne)

27 minut, wykład w języku francuskim

L'Institut français en Pologne célèbre cette année son centième anniversaire. Il a changé plusieurs fois de locaux, à Varsovie, depuis 1925. Ses missions ont aussi évolué. L'Institut français est en effet l'instrument privilégié de diplomatie culturelle française. L'Institut français s'est donc adapté, au cours des années, en fonction des priorités de la diplomatie française. Aujourd'hui, ses missions principales sont les cours de langue, les certifications, la programmation culturelle et la coopération éducative, universitaire et scientifique.

Instytut Francuski w Polsce obchodzi w tym roku setną rocznicę powstania. Od 1925 roku kilkakrotnie zmieniał swoją siedzibę w Warszawie. Jego misja również ewoluowała. Instytut Francuski jest bowiem głównym instrumentem francuskiej dyplomacji kulturalnej. Na przestrzeni lat Instytut dostosowywał się do priorytetów francuskiej dyplomacji. Obecnie jego głównymi misjami są kursy językowe, certyfikacja, działalność kulturalna oraz współpraca edukacyjna, uniwersytecka i naukowa.

Audelin Chappuis - Directeur de l'Institut Français en Pologne

Pour une image du français renouvelée

Philippe Morisset (Attaché de coopération éducative, Ambassade de France en Pologne)

12 minut, wystąpienie w języku francuskim

Une enquête conduite l'été dernier, en Pologne, par l'institut IPSOS, à la demande de l'Institut français a révélé que si l'image du français est positive dans le pays, elle est surtout associée à la mode, au tourisme, au vin, au sport et n'est pas du tout celle d'une langue d'opportunités professionnelles. Et pourtant, la relation économique très dynamique entre nos deux pays conduit nombre d'entreprises implantées en Pologne à rechercher des salariés francophones. En partant de ce constat, l'institut français de Pologne lance une ambitieuse campagne de communication intitulée Francuski Klucz avec l'appui d'une agence de communication. L'objectif est de changer la représentation que les Polonais ont du français pour que cette langue soit réellement perçue comme une langue d'opportunités professionnelles.

Badanie przeprowadzone latem ubiegłego roku w Polsce przez Instytut IPSOS na zlecenie Instytutu Francuskiego wykazało, że choć wizerunek języka francuskiego w kraju jest pozytywny, to kojarzy się on głównie z modą, turystyką, winem i sportem, a nie z językiem dającym możliwości zawodowe.

Tymczasem, bardzo dynamiczne relacje gospodarcze między naszymi krajami sprawiają, że wiele firm z siedzibą w Polsce poszukuje francuskojęzycznych pracowników. Mając to na uwadze, Instytut Francuski w Polsce, przy wsparciu wyspecjalizowanej agencji PR, rozpoczyna ambitną kampanię komunikacyjną pod nazwą Francuski Klucz. Jej celem jest zmiana sposobu, w jaki Polacy postrzegają język francuski, ukazując go jako język możliwości zawodowych.

Philippe Morisset - Attaché de coopération éducative, Ambassade de France en Pologne

WYDARZENIE TOWARZYSZĄCE

Zin „Enfants terribles”

Open call na wiersze, krótką formę prozatorską, komiks, grafikę, rysunek do romanistycznego Zina „Enfants terribles” dla licealistów i studentów. Teksty mogą być napisane po francusku lub po polsku.

Tematyka:

prace inspirowane literaturą francuską. Jak wyglądałby dialog kota Montaigne’a z Kotem w butach Perraulta? Co napisałby Franciszek Rabelais, gdyby miał konto na Instagramie? Dlaczego Olympe de Gouges nie ma w podręcznikach historii? Puśćcie wodze fantazji, schowajcie w kieszeń auto-cenzurę, wyrzućcie szkolne interpretacje za drzwi. Poszukajcie inspiracji w literaturze francuskiej i stwórzcie swój dalszy ciąg/dialog/ilustrację/kontestację/satyry. Wszystkie chwytły dozwolone.

Prace wyłonione w konkursie zostaną opublikowane w formie elektronicznego zina (i papierowego, jeśli to będzie możliwe).

Link do wydarzenia na FB:

<https://fb.me/e/2ceGmCg0L>.

Koordynatorka:

Dr Joanna Augustyn, adiunktka w Katedrze Literaturoznawczej Filologii Romańskiej (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu), po godzinach – rysownicza i komiksiara.